

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălăutate:

Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SE PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O serieă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nepublicate nu se primesc — Nouaștiri nu se retrămit.

N° 171.

Mercuri, 5 (17) August.

1887.

Brașov, 4 August 1887.

„Nu vom înceta a reclama drepturile de cetățeni pentru marea majoritate a populației transilvane, care geme sub supremația Maghiarilor.“

Va bate la ochi multora, că în răspunsul acesta, ce l-a dat, precum scimă, „Narodni Listy“ fôiei tiszaieste din Pesta, este vorba numai de „drepturile de cetățeni.“ Fôia cehică susține, că aceste drepturi ale Slovacilor, Rutenilor, Sârbilor, Croaților, Românilor ș. a. sunt aș câlcate în picioare și declară, că nu va înceta a-le reclama pentru ei.

Cum se pôte, voru dice unii sêu alții, ca „Narodni Listy“ sê reclame simplu numai drepturile nôtstre de cetățeni, când foile unguresci ne asigură pe fiecare zi, că avem „drepturi cetățenesci“ berechetu, numai câtu nu voim sê ne folosim de ele cum se cuvine?

Cum sê ne esplicăm, că organul de frunte al Cehilor boemi găsesce isvorul rului de care suferim aici în Transilvania, tocmai în faptul, că suntem despoiați de drepturile de cetățeni, când adversarii nôtstri numai de aceste drepturi ne vorbesc și mereu ne îmbiă cu ele, fără ca noi sê le primim?

Fiindcă nu se pôte presupune, că o fôia condusă de omeni distinși și învățați, care și ei luptă la rândul lor pentru limba și naționalitatea lor, sê nu aibă înțelegere pentru păsurile nôtstre a celor din partea de dincoace a monarhiei, mulți ar putea fi seduși a crede că „Narodni Listy“ are în vedere unu soi de drepturi cetățenesci cu totul deosebite și că prin urmare reclamă nisce drepturi excepționale pentru poporele nemaghiare din Croația, Ungaria și Transilvania.

Cu atât mai mult voru fi înclinați unii a presupune așa ceva, cu câtu ei audu de ordinaru vorbindu-se la noi de drepturi naționale-politice în opozițiune cu „drepturile cetățenesci,“ ce ni le oferă mereu adversarii dela putere.

În realitate însă este greșită această presupunere. Sunt în rătăcire cei ce aru crede, că fôia cehică reclamă pentru poporele nemaghiare alte drepturi, decât acelea de cari se bucură Maghiarii aș. Pentru ea, ca pentru orice omu cu ruinte, nu potu exista în unu și același stat constituțional drepturi deosebite cetățenesci, nu pôte fi vorba de drepturi cetățenesci speciale maghiare, slovace, române ș. a. precum nu pôte fi vorba de-o libertate care sê fiă alta pentru Unguri, și alta pentru Români și Slavi.

Drepturile cetățenesci trebuie sê aibă una și aceeași sorginte pentru toți cetățenii statului: dreptatea, libertatea și egalitatea, de care trebuie sê se bucure toți în aceeași măsură.

Dreptul cel mai de frunte al cetățeanului este dreptul liberei sale individualități. Principiul de libertate și umanitatea chiar pretinde înainte de tôte respectarea caracterului particular individual al cetățeanului, căci cu individualitatea lui încetă și viața lui. Prin urmare îndată ce cetățeanului nu i se dă puțința de a-și apêra și desvolta liberu în statu individualitatea sa, elu încetăză de a fi cetățeanu îndreptățit și devine unu paria, unu sclavu al celor ce stăpănescu statul.

Și în adevêr ce sunt aș cele trei milioane de Slovaci, jumătatea de milionu de Ruteni din Ungaria, milionul de Sârbi și Croați și cele trei milioane de Români, decât nu sclavii elementului ungurescu dela putere?

Drepturile cetățenesci, cu cari ne îmbiă mereu Ungurii, nu sunt decât lanțul aurit în care ei voru sê ferece libertatea nôtstră.

Ungurii se bucură de deplinul scutu al individualității sale, elu este cetățeanu *comme il faut* în statu. Dela Român, Slovac, Sârb ș. a. însă pretinde ca sê se lapede mai înteu

de individualitatea sa, de limba și naționalitatea sa, spre a se împărtași apoi de cetățenia, de care se împărtașesce elu.

Cu alte cuvinte sê fimu sclavii elementului ungurescu, sê murim mai înteu desbrăcându-ne de totu ce constituie viața nôtstră individuală națională, ca sê ne putem face părtași de libertatea și egalitatea ungurescă.

Are dreptate dêr „Narodni Listy“ și constată cel mai mare adevêr, când afirmă, că poporele nemaghiare din Transilvania nu se bucură de drepturile cetățenesci. Aceste drepturi le exercită în realitate numai Ungurii dela putere, sub a căroru supremația gemem adu.

Nimicu surprindetori nu vedem dêr în faptul, că Cehii reclamă drepturile cetățenesci pentru milioanele de Nemaghiari din țerile coronei s-lui Stefanu, ci ceea ce ne surprinde este, că Cehii așa târziu se trezesc a face ce era datoria lor, ca poporu cultu și cu nobile aspirațiuni; că prea târziu se deșteptă a face ceea ce pretinde interesul bine înțeles al libertății lor propriie naționale în sinulu acestei împărtași.

Oru dora liberulu exercitiul drepturilor cetățenesci de cătră poporele nemaghiare din partea de dincoace a monarhiei nu este totodată garanția cea mai sigură, că drepturile cetățenesci ale poporului cehicu voru fi scutite și respectate în partea de dincolo de Laita?

Nu fără cuvêntu le făceau diarele unguresci de curêndu Cehiloru imputarea, că conducetorii lor au umblatu pe la Peșta după alianța Ungurilor. Ei trăiau în rătăcirea că-și voru putu asigura libertatea lor prin pacturi separate cu cei mai tari. Acum însă se deșteptă Cehii și ne pare bine că încep sê recunoscă că nu pôte trăi în această monarhiă Cehulu ca omu liberu în Boemia, până ce Românulu va fi sclavulu altora în Transilvania.

Din afară.

După cum comunică o telegramă din Constantinopolu, *Porta desaprobuă purtarea regențiloru bulgari și acțiunea prințului Ferdinand.* În loculu lui Riza-bey, care a fostu rechiămatu, s'a numitu comisaru supremu peste Bulgaria subsecretarulu de statu în ministerulu de externe Artinfendi Dadian.

Din Piro se anunță, că între emigranții bulgari, ce se află acolo, domnesce mare iritațiune din cauza venirei prințului de Coburg în Bulgaria. Ministrulu de interne sêrbescu a dispusu cea mai strictă supraveghiere, eventualu escortarea lor la graniță.

O telegramă dela corespondentulu din Bucurescu alu fôiei „République française“ dice, că debrece Turcia e hotărîtă a întreprinde o acțiune energică, n'ar fi cu neputința ca, în ziua în care prințulu Ferdinand de Coburg ar intra în Ternoava, *trupele turcesci sê ocupe Filipopolu.* În armata bulgară nu te poți încrede și unu membru alu cabinetului român s'a exprimat că decât prințului Ferdinand de Coburg îi e scumpă viața, atunci sê se întoră câtu mai în grabă la Ebenthal.

„Fremdenblatt“ e informată din Constantinopolu, că *Ecarchulu bulgaru a refusat a trimite unu delegatu,* care sê-lu represinte la intrarea prințului de Coburg în Ternoava și în Sofia.

În Sofia, după ce a apărutu proclamația prințului, Mitropolitulu Clemente a servitu în Catedrală unu Tedeum, êr în urmă a rostitu o vorbire, în care a disu că tôte partidele aru trebui sê se alature lângă prințulu în speranță, că elu va pricepe sê scotă țera din crisa actuală și că îi va succede a împăca pe Rusia, stabilindu bune relațiuni între poporulu bulgaru și între liberătorea lui. Prințulu s'a gânditu la această îndată ce a fostu alesu. Acum făcare pôte sê

și esprime liberu părerea sa, fără a se teme că va fi arestatu. Această vorbire n'a produsu bună impresiune. Fôia bulgară „Swoboda“ avertiseză pe Bulgari sê se ferescă de acestu agitatoru, ale căru sfaturi totdeauna au subminat țera.

„Pol. Korr.“ e informată din Parisu, că în cercurile politice franceze deșteptă călătoria prințului de Coburg în Bulgaria forte seriose îngrijiri în privința atitudinii ce o va lua Rusia; cu tôte astea, se consideră posibilu unu drumu de a ajunge la bunu sfêrșitu cestiunea bulgară: prințulu, care contra Rusiei nu se va putu susține, sê dovedescă mare prevenire față cu Țarul.

Fôia oficiosă rusă „Nord“ din Bruxela publică o aspră notă oficiosă contra prințului de Coburg și declară, că aventura lui va lua forte curêndu unu tristu sfêrșitu. În același timpu declară corespondentulu din Petersburg alu lui „Nord“, care stă în cele mai intime relațiuni cu Giers, că Rusia nu va recunoscă niciodată pe prințulu de Coburg nici ca principe, nici măcaru ca regentu provisoriu. Plecarea prințului o înfățișeză „Nord“ ca o intrigă egoistă a rude-niloru sale orleaniste.

SCRIRILE ZILEI.

„România liberă“ primesce din Predealu scirea, că finanții unguri au impuscatu, la un punctu de graniță, p'unu locuitoru din România, sub cuvêntu că făcea contrabandă de lană. Omorul ar fi comis pe teritorulu român. Justiția română anchetează. „Unirea“ însă dice, că impuscatulu era supusu austro-ungar.

—x—

În 10 Augustu n. o patrulă de finanți, din despărțementulu gardei finanțiare, ce staționează peste veră în Piatra-Albă, a adusu în Mercurea douê pârchi de boi grași ce i-a confiscat sub cuvêntu că au fostu introduși din România ca contrabandă. De asemenea au fostu confiscati și 20 de porci, ca fiindu introduși totu ca contrabandă din România. Boii și porcii confiscati se voru vinde de cătră solgăbireiatu la țergu prin licitați.

—x—

Precum comunică „Kronst. Zig.“, tinêrul Aug. Schwarz, fiulu directorulu cassei de economii de aci, după ce a depusu în anul acesta esamenulu de maturitate la gimnasulu ev. sâs. cu distincțiune, a intratu ca învățacelu în fabrica de pele a d-lui Iosefu Dück din locu. Unu maturisantu cu șortulu dinsinte lucrându într'o fabrică e unu casu, pôte, unicu în felulu sêu. Fapta însă e laudabilă și vrednică de imitat. E totodată o lecțiune dată celor cari, în spiritulu mărginitu, despretuescu meseria.

—x—

Cu ocașiunea excursiunii artiștilor și scriitorilor unguri prin Brașov, filiala de aci a Kulturegyletului ardeleanu vrê sê le arate tôte produsele literare ale maghiarismului din Brașov. Negreșitu că principala și aprôpe uniculu produsu „literaru“ alu maghiarismului de aci va fi codița patriotică. Adevêratu giuvaerulu literaru țencălêscu.

—x—

La 25 Septemvrie 1887 se va ține concursu la universitatea din Bucurescu pentru ocuparea a 6 burse la șola normală superiôră din acelu oraș și anume: 3 în secțiunea de litere și 3 în cea de științe.

—x—

„Luminătorulu“ i se denunță, că învățatorulu român dela șola confesională din Checia română, comit. Torontalu, Iulin Barbulescu, a fostu premiatu de ministrulu instrucțiunii unguresci cu șapte galbeni pentru „succesulu splendidu“ obținutu în șola sa prin propunerea „limbei statului“. Indignarea poporului e la culme de această mișeliă dascălêscă — cum o numesce confratele nostru — căci învățatorulu a mersu până a propune și socotela și geografia în limba ungurescă, ba a învăța

Cursul la bursa de Viena
din 13 Augustu st. n 1887.

Bursa de Bucuresti.

Cursul plătei Braşov
din 15 Augustu st. n. 1887

Table with financial data for the Vienna market, including gold rent, paper rent, and various bonds.

Cota oficială dela 1 Augustu st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest market, including official rates and various currencies.

Table with financial data for the Braşov market, including exchange rates for various currencies.

Nr. 39—1887.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetatoru ordinaru la scola confes. gr. cat. din Rodna-noua, comitatulu Bistrita-Nasaudu, prin acesta se escrie concursu pana in 28 Augustu n. c.

Emolumentele impreunate cu acestu postu sunt: 200 fl. v. a. sararu anualu platindu in rate lunare anticipative, apoi 40 fl. v. a. relutu de cartiru si de lemne de focu.

Doritorii de-a ocupa acestu postu au a-si asterne recursele loru instruate cu: „Absolutoru preparandialu, atestatu de cualificatiune, si pentru limba maghiara, precum si testimoniu despre diligena si moralitate, decã a servitu ca invetatoru si in alta comunã, subsemnatulu Senatulu pana la susdeptulu terminu.

Din sedinta senatulu scolasticu. 2—2

Rodna-noua, la 26 Iunie 1887.

Preşedintele:

Notarul:

Ilarionu Filipoiu, parochu gr. cat. Ionu Tivadaru, inv. conf. gr. cat.

Avisu d-loru abonaţi!

Rugamu pe d-nii abonaţi ca la renoirea prenumeratiunei se binevoiasca a scrie pe cuponulu mandatulu postalu si numerii de pe fasia sub care au primitu diarulu nostru pana acuma.

Domnii ce se aboneza din nou se binevoiasca a scrie adresa lamuritu si se arate si posta ultimã.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potu face cu inceperea dale 1 si 15 ale fiecarei luni, mai usoru prin mandate postale.

Adresele ne rugamu a ni se trimite esactu aratandu-se si posta ultimã.

Preţulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

- pe trei luni . . . . . 3 fl. —
„ şese luni . . . . . 6 fl. —
„ unu anu . . . . . 12 fl. —

Pentru Romania si strainatate:

- „ pe trei luni . . . . . 10 franci
„ şese luni . . . . . 20 „
„ unu anu . . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Iunie st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table containing train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teius-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teius.

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grose.